

VAST COMITÉ VAN TOEZICHT OP DE INLICHTINGDIENSTEN

Wetstraat 52, 1040 BRUSSEL - t 02/286.28.11 - f 02/286.29.99

www.comiteri.be e-mail : info@comiteri.be

Aan de Heer Didier Reynders

Informateur des Konings

Wetstraat 12

B – 1000 Brussel

U. Ref. :

O. Ref : 2007.06.176/GR/JVDB/js

Bijlage : 1

Brussel, 22 juni 2007

Mijnheer de Informateur,

Betreft: Memorandum van het Vast Comité van Toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

Het Vast Comité I verheugt zich over uw initiatief om de inlichtingendiensten en hun extern toezichtorgaan uit te nodigen. Voor het Vast Comité I is dit een erkenning van het belang van de goede werking van de inlichtingendiensten en de noodzaak van een parlementaire controle dienaangaande. Het Vast Comité I wenst dan ook zijn volledige en constructieve medewerking te verlenen.

De Belgische inlichtingendiensten zijn van strategisch belang voor de nationale veiligheid en de internationale veiligheidscontext. Performante inlichtingendiensten hebben een daadwerkelijke inbreng in de dagelijkse veiligheid van onze burgers en dragen daardoor bij tot een elementair recht, het recht op veiligheid. Het waarborgen van die veiligheid is op zijn beurt een kerntaak van de overheid.

Het weze mij veroorloofd u in bijlage het Memorandum van het Vast Comité van Toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten toe te sturen.

Met de meeste hoogachting,

Voor het Comité I,

Guy RAPAILLE
Voorzitter

Mémorandum du Comité permanent de contrôle des services de renseignement et de sécurité

A l'attention de l'Informateur du Roi,

- 1. L'importance stratégique des services de renseignement belges pour la sécurité nationale et internationale doit être affirmée avec force.**
- 2. Il est nécessaire d'élaborer un cadre légal pour réglementer les méthodes spéciales de recueil de renseignement et soumettre leur application à un contrôle parlementaire efficace.** Parallèlement aux recommandations du Comité permanent R, les services de renseignement ont été pourvus d'un cadre légal qui définit leurs missions et leur fonctionnement. Ce processus n'est cependant pas encore achevé. Depuis des années, le Comité insiste sur le fait que les méthodes actuelles de recueil de renseignement, au sens strict, n'ont pas d'assise légale suffisante. D'autres, comme les écoutes téléphoniques, ne sont pas permises légalement. Cette situation handicape fortement les services de renseignement dans la lutte difficile qu'ils mènent contre les réseaux terroristes, criminels et radicaux. Peu avant la dissolution des chambres, le gouvernement sortant a introduit un projet de loi visant à réglementer dans cette matière. Le Comité permanent R a estimé que cette initiative était nécessaire. Il a toutefois insisté sur la nécessité d'un débat politique approfondi et celle d'un renforcement du contrôle parlementaire sur ces méthodes. Une extension aussi importante des compétences des services de renseignement doit aller de pair avec un renforcement du contrôle parlementaire.
- 3. Un intérêt particulier doit être accordé à la spécificité des missions des services de renseignement.** Ainsi, les conditions dans lesquelles ces services peuvent accorder une aide opérationnelle aux services de police et aux autorités judiciaires doivent être clairement définies. Cela devrait se passer au niveau du Comité ministériel du renseignement et de la sécurité et via un protocole d'accord entre les services de renseignement et la police fédérale.
- 4. Une attention particulière doit être portée à l'encadrement de la collaboration des services belges avec les services étrangers.** Le Comité ministériel du renseignement et de la sécurité devrait réglementer d'urgence cette collaboration avec les services étrangers. L'absence d'une telle réglementation a déjà mis les services belges en difficulté. Sur ce plan, il convient de trouver un équilibre entre la nécessité d'une collaboration effective avec des pays alliés et la préservation des droits et libertés.
- 5. Le Comité permanent R demande la discussion rapide de son rapport d'activités 2006.** Ce rapport d'activités a été adressé le 1er juin 2007 aux présidents de la Chambre des représentants et du Sénat, de même qu'aux ministres de la Justice et de la Défense nationale. Les propositions formulées ci-avant y sont développées plus en détail, de même qu'un certain nombre d'autres recommandations.

Le Comité permanent R souhaiterait profiter de cette occasion pour que l'on réfléchisse sur sa fonction particulière d'interface entre le pouvoir exécutif et le pouvoir législatif, sur le respect des règles qui président à la confidentialité de même qu'à la reconnaissance de la nécessaire neutralité du Comité, du caractère limité et ciblé de sa mission légale.

Bruxelles le 22 juin 2007

MEMORANDUM VAN HET VAST COMITÉ VAN TOEZICHT OP DE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

Ter attentie van de Informatie des Konings

1. De erkenning van het strategisch belang van de Belgische inlichtingendiensten in de veiligheidscontext kan niet genoeg worden beklemtoond.

2. De totstandkoming van een wettelijk kader voor de bijzondere inlichtingenmethoden en, in het verlengde daarvan een afdoende parlementaire controle daarop, is noodzakelijk. Mede op aanbeveling van het Vast Comité I werden de inlichtingendiensten voorzien van een wettelijk kader dat hun bestaan en hun werking regelt. Dit proces is echter niet voltooid. Sedert jaren wijst het Vast Comité I er op dat de huidige wijze van informatiegaring strikt genomen niet voldoende wettelijk is onderbouwd en dat andere methodes, zoals de telefoontap, wettelijk niet zijn verankerd. Deze handicap is vooral nadelig in de strijd tegen de moeilijk te doordringen milieus zoals terroristische, criminele en radicale netwerken.

Kort voor de ontbinding van de kamers diende de uittredende regering een wetsontwerp in om deze bijzondere inlichtingenmethoden te legifereren. Het Vast Comité I beoordeelde dit initiatief als noodzakelijk maar wees met evenveel klem op de noodzaak van een diepgaand politiek debat en op de noodzaak van de versterking van de parlementaire controle op deze methoden. Een verregaande uitbreiding van de bevoegdheden van de inlichtingendiensten moet gepaard gaan met een evenredige parlementaire controle.

3. Er moet een bijzonder belang worden toegekend aan de specificiteit van de inlichtingenfunctie. Daarenboven dringt zich absoluut een duidelijke definiëring op inzake de voorwaarden waarin de operationele samenwerking plaatsheeft tussen de inlichtingen- en politiediensten en tussen de inlichtingendiensten en de gerechtelijke autoriteiten. Dit moet gebeuren op het niveau van het Ministerieel Comité voor inlichting en veiligheid en via een protocol tussen de inlichtingendiensten en de (federale) politie.

4. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan het kaderen van de samenwerking tussen de Belgische en buitenlandse inlichtingendiensten. Het Ministerieel Comité voor inlichting en veiligheid moet dringend de samenwerking met de buitenlandse inlichtingendiensten reglementeren. Immers, het ontbreken van een dergelijke reglementering brengt de Belgische inlichtingendiensten vaak in een penibele situatie. Op dat vlak moet een evenwicht worden gevonden tussen een noodzakelijke en effectieve samenwerking met bevriende landen en de vrijwaring van de rechten en vrijheden.

5. Het Vast Comité I vraagt een spoedige bespreking van zijn Activiteitenverslag 2006. Het Activiteitenverslag 2006 werd op 1 juni 2007 neergelegd bij de voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat, alsook bij de ministers van Justitie en Landsverdediging. In dit jaarverslag worden de hierboven beschreven standpunten volledig uitgewerkt en een aantal andere aanbevelingen geformuleerd.

Van deze gelegenheid moet gebruik worden gemaakt om te reflecteren over de bijzondere rol van het Vast Comité I als specifieke interface tussen de uitvoerende en de wetgevende macht, over het te allen tijde respecteren van de regels die gelden m.b.t. de confidentialiteit alsook over de noodzakelijke erkenning van de neutraliteit van het Vast Comité I en de doelgebondenheid en de beperkingen van zijn opdracht.

Brussel, 22 juni 2007